

Jana Dohnalová

Den hostesky

Den hostesky začal přesně v 9.00 jednoho sobotního rána, kdy jsem si postavila stánek s mopy a jinými úklidovými prostředky v domácích potřebách jednoho velkého obchodního domu.

Do kbelíku jsem v zázemí natočila vodu, abych mohla prezentaci doprovodit názornou ukázkou a víceméně nesměle, jako bych nedůvěřovala vlastnímu hlasu, jsem oslovila první zákazníky.

V sobotním mlhavém ránu byli všichni rozmrzeli, cena výrobku se jim zdála vysoká, jen ohrnovali rty a já si uvědomila, že možná i dnes nic neprodám, stejně jako den předcházející.

"Máme koberce... Máme služku" vylouvali se zákazníci, jen aby nemuseli vyzkoušet novinku mezi mopy. Opodál, v mém zorném úhlu, vrazila energická ženština do ruky muže objemné květináče s rostlinou, co vypadala jako rozkošatělá kopretina, aby se mohla vrhnout někam dál do víru nakupování. S pohledem vraždícím všechno plémě ženské, zůstal tu stát v každé ruce s jedním květináčem a já se rozhodla škodolibě se pobavit.

"Nechcete si vyzkoušet náš nový mop?" usměju se na něho. Rozčileně se zamračí "Ne, nechci" odsekne. Proběhne kolem jako střela, abych mu snad nemohla vrazit mop do ruky vedle kopretin a tak ani nemůže vidět, že se směju.

Obchodní dům je vlastně dobré místo k pobavení, denně se tu odehrává jedna velká lidská komedie. Mopem jen setru stopy, kterými pán s kopretinami označil čerstvě umytou podlahu. Dívám se na hodinky, vida už je deset.

Hodina utekla, ani jsem si nevšimla jak. Nepozorovaně se ke mě přitočil malý mužík s pichlavýma očima - místní detektiv, co tu v civilu jako jeden ze zákazníků, obchází regály, aby nikdo nenakupoval jen tak do vlastní kapsy.

"Helejte slečno, nemoh bych od vás dostat to čisticí, který dáváte k těm mopům zadarmo?" Mám pochopení pro lidské slabosti a tak řeknu že klidně, ostatně nedávám to ze svého a třeba má tady auto a mohl by mě pro pracovní době hodit domů. Člověk přece nikdy neví koho bude potřebovat

"To jste teda hodná..." ocení. "Ta co tu byla před váma nechtěla ani slyšet, že by mi ho dala, prý to se nesmí!" napadne mě, že kolegyni ještě život málo naučil, no jo, vždyť to byla jenom nějaká studentka.

Prodavačka od kas, ženština hrubých rysů, houkne na něho chlapsky, že by měl místo vykecávání něco dělat, protože na druhé straně krámu ječí nějaká ženská, že jí kdosi ukrad kabelku a detektiv se rychle a spěšně rozloučí. Znovu mi to přijde k smíchu. Dneska je den jako stvořený proto, abych se bavila.

Poblíž mého stánku zastaví blondýna s copem jako koňská oháňka. Na vozíku má naložený obrovský pytel s nápisem "Hnojivo pro Konifery". To slovo neznám a tak hledám po pytlí, co jsou to ty Konifery a dovím se, že jehličnany, rododendrony a jim podobné. No vida, už jsem zase chytřejší. Konifery, kdo by to byl o nich řekl. Blondýna se zastavila, protože potkala nějakou svoji známou. "Zavolám vám, jistě, že vám zavolám.." říká ta její známá a blondýna jí očividně nevěří a tak jí klade urgentně na srdce " Ale určitě, nezapomeňte na to" poté se rozloučí a blondýna pokračuje směrem ke kasám zatímco její společnice na opačnou stranu, ke květinám, ještě se za blondýnou otočí a vyplázne na ní jazyk, jako "to víš, že ty krávo, určitě ti zavolám" což by nikdo v dané situaci nečekal. I mě to na chvíli překvapí, ale to už obě ženštiny unese dav proudící sem obrovskými skleněnými vraty.

Někdy mám taky chuť na některý lidi vypláznout jazyk. Většinou na ty, co oslovím a oni chvíli hledí a pak bez jediné reakce jdou znuděně dál. Kéž by lidi byli na sebe slušnější, a alespoň mi odpověděli na pozdravil. Lidem nad čtyřicet se musí nechat jedna věc, když je oslovím řeknou alespoň "děkuju nechci", ale takové ty mladé dámy v kostýmcích, co vypadají jako úspěšné manažerky, tak těm nestojím ani za zabučení a právě na ty bych s chutí vyplazovala jazyk, až by koukaly. Jenomže pak by si některá šla docela určitě stěžovat a za to mi nestojí.

Projde kolem mě pár lidí, kterým od jisté doby říkám majáci, protože na každou mojí nabídku odpovídali, že to či ono už mají.

To určitě, pomyslím si jen v duchu a dál se usmívám, protože to mám v popisu práce a hlad mi prudce svírá útroby. Někdy se dva zapomenou domluvit a jeden řekne, že to už má, zatímco druhý se jen nechápavě a zcela bezelstně se ptá "Ty to už máš. Jo?" Ještě, že to některým alespoň přijde trapný, většinou se to projevuje tak, že se začervenejí a rychle prchají.

Netrpělivě se podívám na hodinky. Zaraduju se, že už je půl jedné, v jednu budu konečně moci zmizet do jídelny, kde nejsou žádní zákazníci, jen občas nějaký ten znechucený pokladní. Ještě ale musím oslovit pár lidí, zatím jsem neprodala nic a to je špatné. Málo kdy se u mě zastaví zákazník jen tak sám od sebe a tak mě nemálo překvapí, když tak učiní malý zakrslý plešoun, spíše plešounek, ještě docela mladý. "Slečno" osloví mě."...neměla byste tu jen tak stát, měla byste být aktivnější, takhle nic neprodáte, že jste dneska nic neprodala?" Nechce se mi na blbou otázku odpovídat, jasně že jsem nic neprodala a ty vypadáš, že taky nic nekoupíš, takovéhle chytráky už znám. Akorát zaclání zákazníkům, co by třeba i koupili. Vyloží si mé mlčení jako souhlas." Trochu víc byste měla lidi provokovat."

"Máte pocit, že provokuju málo"?. Jen tak z legrace udělám provokativně svůdný postoj, s bokem vytrčeným mírně dopředu."

"Ale jo, provokujete, ale málo, pučte mi to..." sebere mi mop z ruky ještě dříve než se vzdám a začne s ním rejdít mezi kolečky projíždějících vozíků. Hledím na to zděšeně, jestli mi některý vozík mop zničí budu ho platit. Jedné zákaznici se to málem povede. Zabrzdí na poslední chvíli a ještě se cvokovi omluví. "Vidíte, řekla pardon, všimla si mě."

"Ale mop si stejně nekoupila". Namítnu.

"To nevádí, ale už si mě všimla, víte já jsem jako student prodával vrtačky a když jsem jenom tak stál, jako vy, tak to nikdo nekupoval, tak jsem si vždycky stoupl někomu za záda a pustil jsem vrtačku na plný obrátky, lidi se lekli, otočili a já jsem jim začal vysvětlovat, že se nemusejí bát, protože tahle vrtačka má speciální bezpečnostní kryty a tak dále a najednou se to kupodivu začalo prodávat..."

Začínám se bát, aby se někdo o mop nepřerazil a nedal mi za toho cvoka přes hubu. "Tak schválně, kolik těch mopů s vaší taktikou prodáte, když jste tak chytřej" řeknu mu stále s úsměvem, a myslím na to, že už mám být pět minut na obědě. Dodatek, o chytrosti ho očividně maličko popudí.

"Já jsem vám tady chtěl jen dobře poradit, ale když nechcete, tak si to dělejte jak chcete, proč tu s váma vlastně ztrácím čas?"

Pokrčím rameny, nikdo se ho o nic neprosil a kolem mě hlavně utíkají zákazníci, kteří by možná koupili.

"Podle mého jste jen blbá, malá..." zdá se, že chvíli hledá to správné zvíře až nakonec řekne "kočička," ...která neumí ocenit dobrou radu."

Už toho mám ale právě dost, nemám za potřebí nechat se urážet, jak to myslí, že malá, měřím skoro 180 centimetrů a jsem o hlavu vyšší než on.

"Helejte, já vás taky neurážím a neříkám vám, jak jste trapnej, když tady pobíháte s mopem mezi vozíkama..." řeknu mu stále s úsměvem.

"Tak já, že jsem trapnej, no jak chcete" a plešoun vypálí, jak když do něj střelí a mizí uličkou pryč. Rychle na oběd, než se vrátí i s posilou dalších blbců.

Mám strašlivý hlad. Dívám se na hodinky, je za pět jedna, nevydržím to, končím, jdu o pět minut dřív na oběd. Ještě se stavím na informacích, jestli tam mají dostatek dárků - čistidel zdrama, která se dávají ke každému nákupu. Cestou mímám holky, co tu mají ochutnávku kafe, u mého stánku ani noha, ale tenhle je jaksepatří obležený. Každý chce ochutkat novinku od Nescafe. Vidím muže, jak vyplul z obležení, už si ukořistil svou kávu a vida... i cukřík. Odtrhává ho dravě zubama. Instantní kafe nemůžu od doby, co jsem chtěla vyhrát červený hrneček a sbírala kódy z balíčků tak usilovně, že jsem pila pět litrů kafe denně. Holky co dělají v ochutnávku se vlastně maj. Maj co nabídnout a to je vždycky lepší. Jestli mi nezmění v nejbližší době sortiment, tak se z toho možná zblázním. Poslední dobou už se mi několikrát za sebou zdálo, že prodávám tekuté mopy ve spreji. Jdu raději dál, na informacích jiný muž řeší problem: zasekla se mu ve vozíku desetikoruna a za boha nejde ven. Od slečny na informacích vyfasuje kleště, aby si jí vypáčil.

Na info přijde pokladní a oznámí slečně za pultíkem

"Víte, že v sanitě někdo ukrad ženský kabelku..."

"No, to mě nepřekvapuje, když si je nechávají pověšený na vozíku a jdou bůhví kam."

Nechám prodavačky, ať se baví, instinktivně si položím ruku na kapsu s mobilem a vydám se hledat něco k snědku.

V bufetu na mě ale zbyly jen připálené bramboráky, omastek z nich kape už od pohledu.

Br, jsou stejně ošklivý a nestravitelný, jak vypadají, po prvním soustu mě přejde obrovský hlad a já jen tupě přežvykuji a snažím se nevnímat. Myslím na to, že jsem blbá malá kočička a taky na to, že bych si tím neměla kazit oběd. Mračím se, tady v podnikové jídelně si to můžu dovolit.

Kdyby si tak někdo koupil alespoň jeden mop. Půlhodinka na oběd je ta tam a už stojím zase na stánku.

"Pojďte si vyzkoušet náš nový mop."

Žena s mužem, co se právě zastavili nedaleko mě ale nevypadají, že by si ho chtěli vyzkoušet, natož koupit.

"Růžo, tady máš kliky..."

"Jenomže tyhle já nechci, já chci ty zlatý".

A žena začne aktivně zabíhat do regálů, aby si je našla, zatímco muž s vozíkem zdrceně stojí u krémově natřených dveřních klik a smutně potřásá hlavou. Všimne si, že ho pozoruju a tak řekne:

"Slečno, nikdy se nevdávejte"

Poděkuju za radu, ale to už přibíhá Růža a nad hlavou vítězoslavně nese zlaté dveřní kliky, položí je muži do vozíku

"A teď do kyttek!" zavelí generálsky.

Prodavačka mě asi nemá ráda, patří k těm čtyřicátnicím s odkvétající krásou, co žárlí na každou mladou holku. Kdykoli kolem mě projde, neopomene utrousit nějakou tu uštěpačnou poznámku.

"Dej si ten kbelík trochu dál, než se tu o něj někdo přerazí".

"Proč na mě řveš..." zaslechnu útržek dalšího rozhovoru víkendové manželské idylky v obchodním domě.

"Protože to je jak u blbejch, kdyby ses alespoň zeptala kde mají železářství."

"Proč bych se na to měla ptát, já tam nic nepotřebuju."

Muž zavrtí zoufale hlavou a jako k pevnému stojícímu bodu se vrhne k mému stánku s mopy.

"Slečno prosím vás, nevíte, kde je tady železářství"?

Zavrtím jen hlavou, jako, že nevím a muž rozčílen na všechno ženské pokolení zoufale mávne rukou a odchází na opačnou stranu než jeho žena.

K vedlejšímu stojanu s pracovníma rukavicema se postaví holčička s maminkou. Holčička má růžové šaty, vypadá jak Barbie a na hlavě k tomu čepici s řetězy, jak Majkl Džeksn. Proboha, kdo jí do toho navlík, napadne mě.

Najednou kolen proběhne zarostlý, špinavý muž, v jedné ruce drží dámskou kabelku, přeskočí kbelík a za ním detektiv, už není tak šikovný a prodavačka, co do mě vždycky dlabne když jde kolem si nezapomene dlabnout i tentokrát:

"Já jsem ti říkala, že se vo to někdo přerazí!"

To ale už detektiv leží na zemi v kaluži špíny z kbelíku a drží si koleno. Když mu chci pomoci, rychle se vymrští a utíká dál za zlodějem dámských kabelek, vlastně za ním jenom tak kulhá a z nohavice mu trochu teče, ale je statečný, nevzdá se. Vytírám kaluž. Alespoň jednou si tu můžu připadat užitečná. Jdu si vyměnit vodu na dámský záchodek.

Na dveřích je malý, na počítači zpracovaný, plakátek, s nápisem "Ohlédni se" a na prkénku se třpytí žluté krůpěje moči, někdo se očividně zapomněl ohlédnout. Leju do záchodu zbytek vody z kbelíku a ke krůpějím na prkénku ještě pár přibude. No co, když už jsou tu všichni prasata. Potom si pod automatickým sušákem suším střídavě levou a pravou ruku, obracím je v rytmu rychlé písničky, která sem doléhá z obchodu. Tady je naštěstí klid, zaměstnanci mají zakázáno zdržovat se příliš dlouho v těchto prostorách, musejí se dostatečně věnovat zákazníkům a tak si alespoň na chvíli můžu vydechnout. Dívám se na hodinky, ještě tři hodiny tu budu muset nějak přežít. Ve své podstatě vlastně nesnáším lidi, je tudíž paradoxem, že dělám tuhle práci. Dělám to asi proto že vždycky když něco prodám, což sice nebývá často, cítím v zádech příjemné mrazení z dobře vykonané práce. Od malička jsem chtěla dělat v kontaktu s lidma, aby viděli, jak jsem hezká a šikovná. Nejprve jsem chtěla jít na prodavačku, ale zjistila jsem, že nespočítám ani kolik je pět a pět a tak dělám tohle, jsou tu docela slušný peníze a žádná zodpovědnost. Člověk se musí jenom

usmívat a být příjemnej. Stále víc si ale začínám myslet, že bych si ten úsměv měla nechat na obličej spíš vytetovat.

Vracím se kolem oddělení dřeva, kde stojí dlouhá fronta na přířezy, je tu zákazníků jak kobylek, ale u mého stánku ani noha...ale, že by přece jenom...

U stánku se mi náhle zastaví holčička Barbie-Jackson se svojí maminkou a ta řekne:

"Já bych si to chtěla vyzkoušet!" a pak se zeptá na cenu, poděkuje odejde, není divu, kdo by za to tady dal tisícovku, když vedle v Makru to mají za polovic. Ach jo, tady je to fakt za trest. Navíc začínám docela slušně ztrácet hlas. Přesně takhle to začínalo i na Hypernově a nemluvila jsem potom měsíc. Tudíž babička, která se na chvíli zastaví u mého stánku mi nerozumí, ale neřekne mi to na začátku dlouhé presentace, ale až na jejím konci, a pak si jí nechá zopakovat ještě jednou, načež hlas ztratím úplně. Babička je ale milá, říká mi děvenko a také to, že se šla do obchodu jenom podívat a nebrala si s sebou žádné peníze.

Ach jo, proč jsem nezůstala malá, mohla bych teď stejně jako tenhle chlapeček poskakovat za krkem svému tatínkovi a na celý obchod řvát "Hop, hop, hop."

"Nech toho, nebo půjdeš dolů" okřikne ho tatínek, chlapeček tedy přestane a začne pozorovat mě, opírající se o mop, div se mi na bradě nedělá mozol. Čeká co budu dělat a já schválně neudělám nic. "Co čumíš parchante", pomyslím si ještě a chlapeček, jako by snad uměl číst myšlenky a nebo ho jenom nebaví hledět na mě, když se nic neděje, odvrátí se na druhou stranu, aby hledal další zajímavé vzruchy.

"My už ho máme" odpoví muž, který prochází kolem a jeho žena, která cupitá rychle za ním se nejprve tváří rozpačitě jako by nevěděla, co říct, pak ale začne papouškovat po svém muži: "My ho máme, my ho máme."

Další muž, který se zastavil opodál, hledí na mop s očividným zaujetím, když jej chvíli pozoruju, začne mi připomínat malou zvědavou opičku, pak se konečně osmělí přijít blíže.

Jak se to ždíme" zeptá se.

Jak asi, takhle ty debile, mám chuť mu odpovědět, na místo toho se ale ovládnou a s úsměvem mu to ukážu, rozesměje se a jede dál. No ani jsem netušila, že ždímání mopu může být vtipné, každopádně, ať žije inteligence.

Starší manželé kolem mě pronesou dvě nová lehátka, to bude pohodlí, docela jim závidím, taky bych si chtěla někam jen tak sednout a čumět do blba, hlavně někam, kde nejsou lidi, nejlépe na pustý ostrov. Když se rafička hodinek přehoupne něco málo přes čtvrtou, končím. Po pultíku stánku si rozložím dotazníky, které musím vyplňovat po skončení každého dne, píše se do nich jméno a také název obchodu, kde se zrovna nalézám. Do kolonky přibližný počet prodaných výrobků uvádím počet úplně přesný - nula, stejně jako včera a předeviděm.

Pak rychle skládám stánek, v tom už jsem získala jakousi zručnost, cpu jednotlivé díly do velké černé tašky, která se mi ale zdá obchod od obchodu menší a těžší. Když ji zapínám musím jí zároveň zmačkávat mezi koleny a chvílemi to může připomínat i zápas Řecko římský. Pár zákazníků se zastaví a hledí na mě, mám zase chuť na ně vypláznout jazyk, protože ani jednoho nenapadne, že by mi mohli pomoci. Vleču mopovací zařízení za sebou, plazím se vyčistit ho na umývárnu když tu mě zastaví vousatý čtyřicátník z dotazem, kde by sehnal sádku, má asi něco z hlasivkama a nebo je stejně vymluvený jako já teď, proto, když zasípu, že nevím, začne on na mě na oplátku sípat, že ho paroduju a jestli nepřestanu, že dostanu pěstí. No vida, pořád jsem přemýšlela, co mi dneska ještě chybí, Všechno vysvětlování by se asi tady minulo účinkem a tak se dám raději na taktický ústup.

Na autobusovou zastávku si prodlužuju cestu přes makové pole, dokud jsou rostlinky pět centimetrů nad zemí, tak to ještě jde. Rozmačkané lístky mi špiní špičky světlých bot do zelena. Chci být co nejdál od lidí a tady jsem si stoprocentně jistá, že nikoho nepotkám. Jak bych mohla, všichni jsou v obchodním domě. Musím obejít plot obrovské skládky, kde se na kopci zpola zasypaném hlínou vrší komunální odpad. Polonahý hlídač zmizí v budce sotva se přiblížím na pár kroků. Víím, že si jde pro dalekohled a bude mě šmírovat, dokud nezmizím za tím kopcem hlíny. Když se pak otočím, už stojí před budkou a na očích se mu lesknou skla dalekohledu. Víím, že se na mě dívá hodně zblízka. Jeho drzost mě popouzí a pak si náhle uvědomím, že už nejsem v obchodě, že už jsem svobodný člověk a můžu říct klidně lidem, že mě štvou. Tak na hlídače s gustem vypláznou jazyk. Asi si myslí, že jsem utekla z blázince

a přitom já jdu jenom z práce. V zapadajícím slunci nad hromadou igelitových tašek s vybledlým logem obchodního domu končí den hostesky.